

Basına ve Kamuoyuna;

Kamuoyunun da yakın tarihten bildiği üzere aktif fay hatlarının yer aldığı 1939'da Erzincan, 1966'da Varto, 1971'de Bingöl, 1975'te Lice, 1999'da Marmara, 2011'de Van, 2020'de Elazığ ve İzmir'de yaşanan depremlerde ağır yıkımlar ile karşılaşmıştır. Türkiye'nin jeolojik yapısından kaynaklı çok yönlü fay hatlarının aktif olduğu tüm bilimsel verilerle ortada ve depremsellik tarihi bu kadar güncel iken bugün birinci yılını dolduran 6 Şubat 2023 Maraş Pazarcık 7.7 ve Elbistan merkezli 7,6 merkezli yaşanan depremlerde 13 kent merkezi ilçeleriyle doğrudan etkilenmiş, 50 bini aşkın kişi yaşamını yitiren bir o kadarı da yaralanmış ve hala kayıp olan çok sayıda yurttaş bulunmaktadır. Ve yüzbinlercesi evsiz kalmıştır. 17 Ağustos 1999 Marmara depreminden sonra kurulan AFAD ile Kızılay, depremden hemen sonra harekete geçmeyerek adeta halkın vergileriyle varlığını sürdüren birer kambura dönüştüklerini teyit etmişlerdir. İlgili kurumların ve 'yetkili'lerin insani krizi yönetme becerisine sahip olmadığını gösteren iktidar; bir kez daha halkın dini değerlerini istismar etmiş ve depremde yaşanan büyük yıkım ve geç müdahale sonucu yaşanacak katliamı 'kadercilik' anlayışı ile savunmaya çalışmıştır.

6 Şubat 2023 depreminin 11 ili etkileyen birinci yılını geride bırakırken yaşamını yitiren, zorla ölüme terk edilen, henüz akıbeti belli olmayan, mezarı bile çok görülen, ağır savaş koşullarında hayata tutunmaya çalışan Rojava ve Suriye'de bu depremden etkilenen insanlarımızı, halklarımızı da Allaha rahmet, yakınlarına da baş sağlığı ve de sabır diliyoruz. Bu eksenle ele alınması gereken temel hususlardan biri de yapının inşa sürecindeki aklın nereden beslendiğidir ve dayandığı zihniyettir. Kâr ve sermaye odaklı inşa edilen her bina, kolay yoldan zengin olmanın ahlakını benimseyenlerin mimarideki gerçekliğini ifade eder. Bu gerçeklik kendinde 'erkek aklın' pratiğini ve de cinsiyetini taşır. Haliyle imara açılan her zemin, erkek egemen yapılaşmanın ifâ edildiği alana dönüşür. Bu yapı mekanizmasını işleten aklın ekolojinin, herhangi bir varlığın, insanın, kadının, çocuğun yaşam alanını hesaba katmadığı ve buna göre bir alan yaratmadığı deprem gibi coğrafik bir realiteyle açığa çıkmıştır. Bu nedenle depremin kendisi doğal bir gerçeklik olsa da nedenleri itibariyle de, sonuçları itibariyle de politiktir. Özellikle bu sonuçların kadınlar açısından ele alınması "afetin cinsiyeti" açısından önemlidir. Ülkenin tüm doğal kaynakları, alanları erkekliğin doyumsuz, sınırsız hırısına kurban ediliyorken elbette afetin de cinsiyeti mutlaklıktır. Depremde eve kapatılan, bakım emeğiyle yaşam alanı sınırlanan, geleneklerin kaygısıyla enkaz altında kalmayı "kader" sayan binlerce kadın hayatını kaybetmiş, ölümün sıradanlığı cinsiyet olarak kadınla yeniden pekişmiştir. "Özel olan politiktir" belirlemesi bu anlamda kadınlar ve de çocuklar açısından, sınıflaşmış kent yapısından dolayı 6 Şubat itibarıyla yeniden kendini doğrulamıştır.

Yine deprem hattının inanç kimliği açısından da önemini vurgulamakta fayda vardır. Tarihsel olarak bakıldığında özellikle Alevi kimliğinin ve de kültürünün hâlâ hafızasını koruduğu bu coğrafya inanç kimliğinden kaynaklı hep dışlanmış, politik kimliğinden dolayı da katliam, tehcir, yoksullukla devlet aklının yönelimlerine maruz kalmıştır. Bu nedenle deprem sonrası giden yardımların da Sünni- sağ ve de hükümet yanlısı bölgelere gitmesi de ilk günden itibaren görülen adaletsizliğin resmidir. Bu sebeple de afetin kendisinden ziyade bu aklın pratiği de politiktir, ahlakı kirli zihniyetin ifadesidir. Zira yıllardır ulusal, sınıfsal, inanç kimliği baskı altında olan bu coğrafya insanı, toplumu bilinçli olarak bu depremle beraber göçe zorlanmıştır. Adeta devlet için kendinden olmayı dışlama, sürgüne zorlama fırsatına

Tevgera Jinên Azad (TJA)

<https://www.tevgerajinenazad.com/>

dönmüştür. Bu depremle birlikte binlerce insan ihmal ve de inkârdan dolayı hayatını kaybetmiş, cenazeler enkazların altında bırakılmış, enkazlar “doğal” mezarlara dönüştürülmüştür. İnsanları enkazdan çıkarmaktansa, ihaleye çıkıp enkazdan can kurtarmak yerine, “kâr” çıkarmak öncelik olmuş, sermayenin hesapları esas alınmıştır.

Tarikatlara depremzede, yetim, öksüz çocukların teslim edilmesi akıllara Ermeni soykırımından, Dersim katliamından kalan ve de kaybedilen “kayıp çocuk” ve de “kızları” getirmektedir. Son dönemde basına yansıyan Epstein davasıyla beraber kaçırılıp sapkın sermaye ve iktidar odaklarının fantezilerine kurban edilen çocuklardan en çok Türkiye’den kaçırılan çocukların olması bu anlamda hayli endişe vericidir, dehşetengiz bu düzenin geldiği aşama artık uluslararası gündeme de oturmuş durumdadır.

Hala akıbeti öğrenilmeyen yüzlerce çocuk, bu ülkenin tarihine “kara bir leke” olarak düşmüştür. Tüm bu nedenlerden dolayı afetin değil, rantın öldürdüğü bu düzen bir devlet-hükümet politikasıdır. 6 Şubat 2023 hafızalarda artık afetin cinsiyetini, afetin bile istismar edilebileceğini, enkazdan insandan önce ihaleye çıkılabileceğini, enkazın “doğal” mezara dönüşebileceğini yaratmıştır.

Maraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenen yurttaşlar, mevcut ekonomik krizle birlikte en temel hak olan barınma sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Buna rağmen depremden sonra halk, sivil toplum örgütleriyle kendi imkânları dâhilinde bu süreci atlattırmaya çalışmış ve güçlü bir dayanışma açığa çıkarmıştır. Ancak iktidar, bu dayanışmaya karşı zor kullanmış ve yardım merkezlerine kayyım dahi atayacak kadar acziyete düşmüştür.

Her afet süreci gibi deprem süreçlerinden de krizlerin yönetilmemesi sonucu en çok kadınların ve çocukların etkilendiği bilinmektedir. Özellikle kadınların ve çocukların temel hijyen koşullarından uzak kalması kendisiyle birlikte birçok sağlık sorununu da beraberinde getirmiştir. Kadınların sağlık hakkına yeterince ya da hiç erişememesi sonucu özgün hastalıkların artması, özellikle çocukların sağlıklı ve güvenli alanlarda akranlarıyla bir araya gelememesi sonucu hem çocuklarda hem kadınlarda oluşan çaresizlik hissi deprem travmasını daha da katmerleştirmiş durumdadır. Deprem bölgesinde yaşanan erken yaşta evliliklerin ve istismarın artması yine buna paralel olarak şiddetin de artması gözlemlendiğimiz ve STK’ların da raporlarında yer verdiği en temel sorunların başında gelmektedir. Yine depremde kaç çocuğun hayatını yitirdiği bugün halen bilinmemekte ve hayatta kalan çocuklar ise en temel haklarından mahrum bırakılmış durumdadır. ‘Sağlık Bakanlığı’, ‘Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’ ve ‘İçişleri Bakanlığı’nın sorumsuzluğu sonucu ‘kayıbolan’, tarikatlara sözde “emanet” edilen onlarca çocuğun akıbeti halen meçhul ve iktidar bu çocukların bulunmasına dair verilen önerileri dahi reddetmektedir.

20 yılı aşan iktidar dönemi boyunca AKP, kadınların her türlü kazanımlarını gasp ederken aynı zamanda neo-liberal ekonomi politikalarıyla bir bütün olarak halkın yaşam alanlarını rant alanına dönüştürmüş, bunu yandaş sermaye gruplarıyla gerçekleştirmiştir. Tüm bu süre boyunca deprem vergisi adı altında halktan aldığı paraları da nerelere aktardığını itiraf ederek başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere insan odaklı ekolojik yapıların inşasını, kentsel

dönüşümü sahip olduğu rant anlayışına tehdit olarak görmüştür. İktidar yaşanan felaketin kuşkusuz birincil sorumlusudur. Aradan bir yıl geçmesine rağmen birçok bölgede enkazların yerde olduğu bilinmesine rağmen katledilen on binlerce yurttaşın kanı üzerinden yandaş şirketlere peşkeş çekilen rant alanı TOKİ iktidar tarafından her fırsatta öne sürülmektedir.

Daha önce defalarca bizim de dile getirdiğimiz üzere gerek mecliste siyasi partilerce sunulan ve AKP-MHP eliyle reddedilen Araştırma ve Kanun Teklifi önermelerinde, gerekse kamuoyuna açıkladığımız raporlarda da afet dönemlerinde merkezin karar alma süreçlerini beklemeyecek, halkla beraber hareket eden kadın odaklı belediyeçilik anlayışına sahip, güçlü demokratik yerel yönetimlerin inşasının gerekli olduğunu, mevcut 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki yasanın yürürlükten kaldırılarak yeni bir düzenleme yapılması gerektiğini bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

Son büyük depremde de görüldü ki yaşanan afet süreçlerinde anında müdahale için merkezi iktidardan talimatın beklenmediği, anında harekete geçebilecek kadın bakış açısında sahip, ekolojik yerel yönetimler anlayışı hayata geçirilmeden sağlıklı, güvenli kentlerin inşa edilmesi mümkün değildir.

Biz kadınlar bir kez daha belirtmek isteriz ki bir arada yaşamın koşulları ekolojik dengeyi gözetmekle ve doğal yaşamı korumakla mümkündür. İnançla ve dayanışma ruhuyla yaşamı yeniden inşa edeceğiz. Yitirdiğimiz canlarımızı saygıyla anıyoruz.

Tevgera Jinên Azad (TJA)